

Skräck och rädsla

- VAD ÄR DU RÄDD FÖR?

Vad är skräck för dig?

Sitt i små grupper och berätta för varandra:

- Vad var du rädd för när du var liten?
- Vad skrämmer dig nu?
- Finns det någon skillnad på vad som gjorde en rädd som lite och nu? Vilken? Vad kan det bero på?

”Jag ska dö i morgon och därför vill jag lätta
mitt samvete idag.”

”STJÄRNSTOPP I skräckens kammare” (20min)

A glowing white ring is centered on a black background. Inside the ring, the words "the" and "ring" are written in a white, handwritten font, stacked vertically.

the
ring

- *Den svarta katten* Edgar Allan Poe

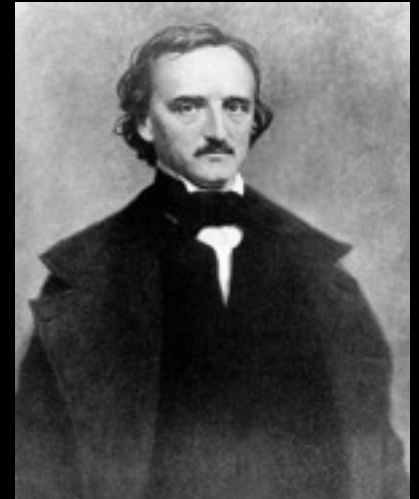
*Det skvallrande hjärtat, Morden på Rue Morgue, Fakta i fallet
Valdemar, William Wilson, Huset Ushers fall*

Poe uppfinner den förste detektiven, Dupin, i litteraturen

Edgar Allan Poe 1809-1849

- Amerikansk författare född i Boston
- Tidigt föräldralös, växte upp hos köpmansparet Allan
- Styvfadern och Poe blev ovänner om en spelskuld Poe dragit på sig och Poe blev arvlös.
- Gifte sig med sin 13-åriga kusin Virginia. Hon dog i tuberkulos 1847
- Usla levnadsvillkor och alkoholism ledde till bräckligare hälsa och han dör i akut spritförgiftning.

Frågor till "Den svarta katten"

- Hur bygger Poe upp stämningen?
- Hur beskrivs "jaget" i berättelsen?
- Hur beskrivs miljön?
- Vilka knep använder Poe för att göra berättelsen spännande?

Skräckberättelsen

Hur byggs stämningen upp?

Hur beskrivs personerna i berättelsen?
(personbeskrivning)

Hur beskrivs miljön? (miljöbeskrivning)

Vilka knep används för att göra berättelsen spännande?

Max 1800-tal - UR-val :
Skräcklitteratur och
borgarklass, 09:29-

Mary Shelley

- 1816 Poeten Lord Byron hade hyrt ett hus vid Genevesjöns strand i Schweiz. Han fick besök av paret Percy Shelly och Mary Godwin samt läkaren Polodori.
- De tävlar om vem som skriver den ruggigaste historien
- Polodori blir utskrattad när han läser sin historia men 1819 kommer *The Vampyre* av Polodori ut. Den första berättelsen om en vampyr.
- Shelley skriver *Frankenstein, eller den moderne Prometheus* (1818) om studenten Victor Frankenstein som vill upphäva döden och skapar varelsen Frankenstein

Skräckromantik

- Under upplysningen på 1700talet ifrågasätts kyrkan och vetenskapen blir viktigare. Inom litteraturen hyllas förnuftet.
- Mottrenden blev romantiken. Romantikerna menade att känslolivet var viktigare än förnuftet, författarna flydde verklighetens industristäder och skrev om riddare och hjältar och skräcklitteraturen växte fram.

Vad handlar gotiken om?

- Känslor
- Hur människor beter sig i skrämmande situationer
- Terror – psykologisk skräck
- Horror – ”äckelskräck”

Hej Litteraturen: Romantiken

<http://www.avmkr.se/mediekatalog>

Några andra klassiska skräckberättelser

E.T.A. Hoffman: "Djävulselixiret" 1816

Mary Shelley: "[Frankenstein](#)" 1818

E.A. Poe: "Sällsamma historier" 1840

Robert Louis Stevenson "Dr. Jekyll och mr. Hyde" 1886

Bram Stoker: "[Dracula](#)" 1897

Den unge Werthers lidande

- Brevroman av Johann Wolfgang von Goethe skriven 1774
- Handlar om Werther som är förälskad i Lotte som redan är förlovad med Albert.
- Olycklig kärlek, slutar med att Werther begår självmord.

Vampyrer i litteraturen

- En vampyr är en mytologisk varelse, med övernaturliga krafter och förmågor.
- Olika uppfattningar om vad en vampyr är; i vissa fall är det en odöd människa som fortsätter livet efter detta som vampyr, en egen ras som lever parallellt med människan.

Vampyren i litteraturen - Bram Stoker

- Den mest berömda av alla vampyrer, greve Dracula, såg dagens ljus i en bok 1897.
- Skapades av irländaren Bram Stoker (1847-1912), grundare till vampyrromangenren.
- En kväll åt han middag med en professor från Budapest, som kunde berätta mycket om Östeuropas historia. Stoker blev särskilt intresserad av den blodtörstige prins Dracula från Transsylvanien.

Twilight - Vampyrromaner av Stephenie Meyer från 2005-2008. Om jag kunde drömma, När jag hör din röst, Ljudet av ditt hjärta, Så länge vi båda andas

True Blood) amerikansk dramaserie från 2008, skapad av Alan Ball

Låt den rätte komma in (youtube.com) - Roman av John Ajvide Lindqvist från 2004, filmatisering från 2008

"Bree Tanners andra liv"

Kortroman av Stehanie Meyer från 2010

Handlar om Bree Tanners korta liv som nyfödd vampyr i Seattle, och hur hon träffar sin första och enda riktiga kärlek. Läs ett utdrag från boken på smakprov.se!

”STJÄRNSTOPP Mellan liv och död”

Kyrkdjävulen av Mikael Niemi

- Hur byggs berättelsen upp för att bli spännande?
- Vem är berättarjaget?
- Hur beskrivs miljön?
- Vad får ungdomarna att gå in i huset?
- Hur tar de sig in?
- Hur använder Niemi språket för att göra berättelsen spännande?
- Vad får du veta om vad som angriper honom?

Mikael Niemi (1959-) svensk författare från Norrbotten som skriver skräck, men är mest känd för Populärmusik från Vittula

Stephen King (1947-) Amerikansk skräckförfattare. Har skrivit *Jurtjyrkogården*, *Carrie*, *Det*, *Pestens Tid* och mycket mer.

Ur: Låt den rätte komma in

Vi bakom böckerna:
John Ajvide Lindqvist

Filmen Carrie

Skräck på IKEA

Gravity trailer

Historiska skräckfilmer

- Hitchcocks *Psycho*
- (1960)
- *Dracula* (bok 1897)
- *Frankenstein* (bok 1818)

Skräckfilm

- 80-90talet domineras av splatterfilm med överdrivna våldseffekter och av självvionska filmer som *Scream* och *Scary movie*
- 2000 slår den asiatiska skräcken igenom ex. *The Ring* och låtsasdokumentära lågbudgetfilmer som *Blair Witch Project*

- www.skrackfilm.se

- Ramp: Älska film 3 (om en som gör skräckfilm)
- Radioskrivarklubben skräck
- Stjärnstopp: Gotik

Novellreceptet

- Texten är kort
- Den är koncentrerad till en händelse – ofta med tillbakablickar för att ge perspektiv
- Antalet personer är litet
- Miljön beskrivs kortfattat
- Den utspelas under en kort tid
- Det förekommer ofta parallellhandling och sk. Klipp inspirerade från filmen
- Det är vanligt med inre monolog dvs läsaren får följa en persons tankar
- Handlingen börjar direkt utan någon lång inledning
- Slutet innehåller ofta en poäng, men det förekommer också sk. öppna slut där läsaren själv får räkna ut hur det går.

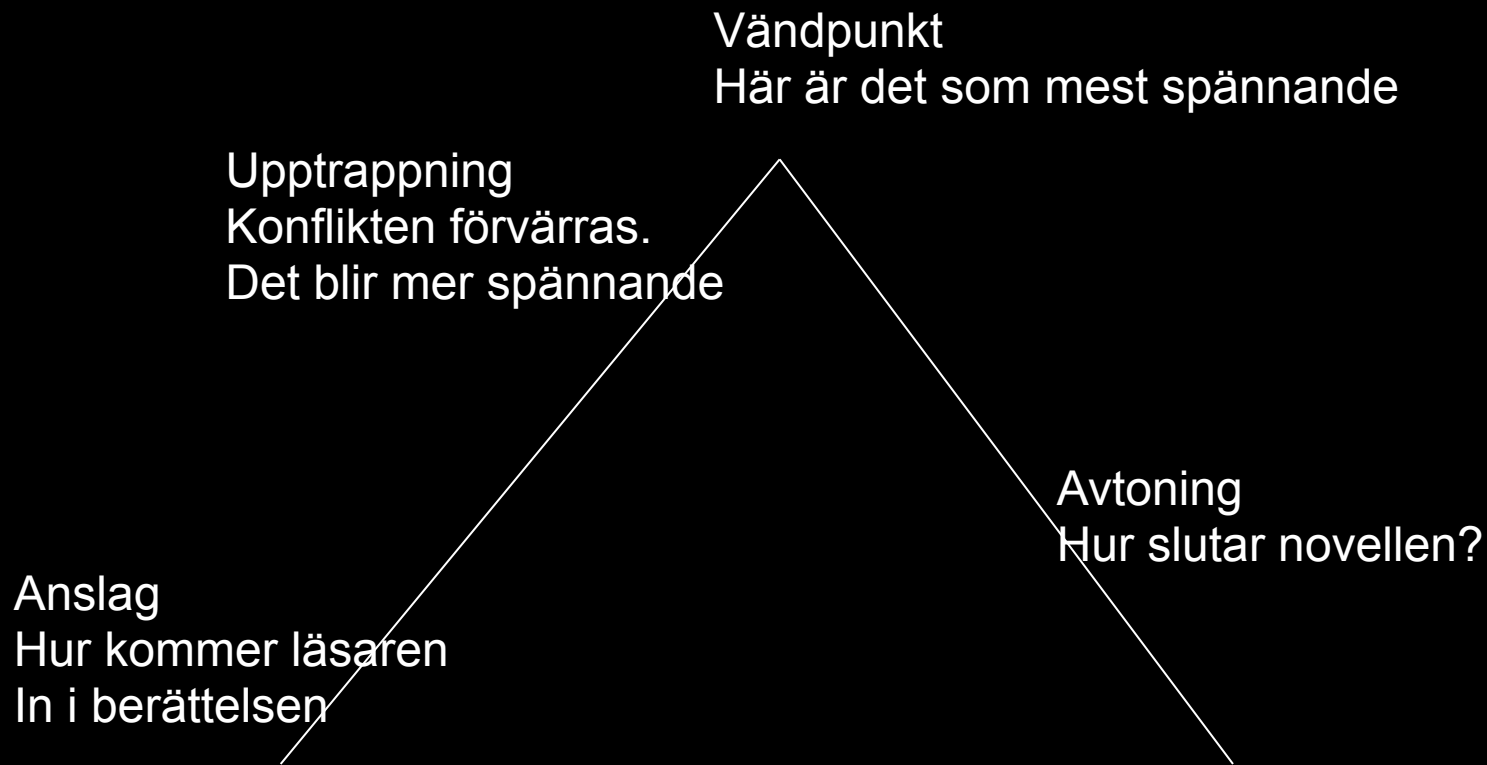
Skräckromantikens ramar

- Tid
- Miljö
- Natur
- Hot

Skillnad roman och novell...

- Omfång
- Tid
- Personer
- Konflikter
- Miljöer

Novellens uppbyggnad

Novellanalys

- Anslag. Hur kommer läsaren in i handlingen?
- Hur beskrivs miljön?
- Vilka är huvudpersonerna?
- Vilken är huvudkonflikten? Vilket är det stora problemet i berättelsen? Vad är det som är mystiskt?
- Hur trappas konflikten upp?
- Finns det en vändpunkt i berättelsen? Beskriv den!
- Avtoning. Hur slutar novellen? Är konflikten löst?

Dags att skriva en egen skräcknovell!

DANTE'S INFERNO

